

ДОШКІЛЬНЕ
ВИХОВАННЯ

1953

ЗМІСТ

Д. Ніколенко — Про характеристику розвитку дітей-дошкільників у процесі їх виховання	Стр. 3
--	-----------

З ДОСВІДУ

К. Тимофеева — Виховання правильної постави у дітей старшої групи	14
Н. Симон — Робота з дітьми в кутку природи	15
Є. Контребінська, С. Браєрська — Перші заняття по конструюванню з паперу	16
М. Черномазова — Конструювання в старшій групі	17
Р. Тамаріна, О. Іщенко — Ігри з піском	18

БАТЬКИ ПРО ВИХОВАННЯ

М. Сидоренко, Т. Сидоренко — Як ми готуємо дочку до школи	19
Н. Фірсель — З допомогою вихователів	20
Є. Євменкіна — З допомогою вихователів	21

Ю. Петров — У дошкільнят Нової Каховки	22
--	----

КРИТИКА ТА БІБЛІОГРАФІЯ

О. Буцень — Белінський і Добролюбов про літературу для дітей	23
М. Кондратенко — Корисна книга	24

КОНСУЛЬТАЦІЯ

Т. Ковпаненко — Мешканці водойми	25
--	----

ХРОНІКА

Ф. Полянська — Педагогічні читання	26
Б. Поляківська — Семінари дошкільних працівників	27
М. Йогансен — Нарада-семінар	28
Шефство	29

Редакційна колегія:

М. Ф. Даденков, О. Ф. Єгорова, Н. О. Красіна, Н. Ю. Переверзева,
Ю. Ф. Петраківська, Є. К. Сухенко, П. С. Ходченко, П. Р. Чамата,
Т. І. Цвелих (головний редактор)

Журнал «Дошкольное воспитание»
(на українском языке)

Техредактор О. О. Чала

Коректор І. П. Яковлевський

Адреса редакції: Київ, Ново-Павлівська, 2. Тел. 6-50-43.

БФ 01355. Зам. 3221. Тираж 15.000. Друк. арк. 3. Обл.-видавн. арк. 4,6
Формат паперу 70×108¹/₁₆. Підписано до друку 24.VI 1953 р.

Київська обласна друкарня, вул. Леніна, 19.

З ДОСВІДУ

Виховання правильної постави у дітей старшої групи

К. ТИМОФЕЄВА,

вихователька дитячого садка № 115, м. Київ

Комуністична партія і Радянська влада надають великого значення фізичному вихованню підростаючого покоління. Охорона здоров'я дітей і їх правильне фізичне виховання є одним з основних завдань дитячого садка. Велике місце в цій справі займає виховання правильної постави.

Під поняттям «постова» звичайно розуміють таке звичне для людини положення тіла, якого вона набирає під час руху і під час спокою. Правильна постава — це нормальне положення хребта, відведені назад плечі, трохи випячена грудна клітка і втягнений живіт. Від правильної постави залежить нормальна діяльність органів дихання, кровообігу, травлення; вона позитивно впливає на зміцнення нервово-м'язового і кістково-м'язового апаратів і підвищує опірність організму різним захворюванням.

До семилітнього віку кістково-м'язова система у дитини перебуває в стані формування. В цей час відбувається процес окостеніння; хребет ще відзначається рухливістю, крижові хребці не зрослися, вигини хребта нестійкі. М'яка маса кістяка легко піддається впливам, що змінюють його форми.

Щоб запобігти виникненню в майбутньому ряду патологічних змін у кістковій системі дитини, потрібна наполеглива систематична робота вихователя.

У цій статті я хочу поділитися своїм досвідом роботи по вихованню

правильної постави у дітей старшої групи.

Питання фізичного виховання ми обговорювали на педагогічних нарадах і батьківських зборах.

Я ознайомила з відповідною літературою, прослухала семінар по проведенню фізкультурних занять. Приступаючи до роботи по вихованню у дітей правильної постави, я вже чітко уявляла собі основне завдання, яке стояло переді мною. Воно полягало в тому, щоб поліпшити загальний фізичний стан дітей, підвищити його опірність захворюванню, закріпити правильність нахилу плечового та крижового поясів і вигинів хребта, підвищити тонус спинних м'язів.

Для нормального фізичного розвитку дитини в дитячому садку були створені відповідні умови. Старшій групі відвели велику світлу кімнату (60 кв. м), добре обладнану спальню і санітарну кімнату. Кватирки замінили фрамугами, що забезпечило доступ свіжого повітря в приміщення. Діти звикли працювати, гратися і спати протягом цілого року при відчинених фрамугах. Меблі були підібрані відповідних розмірів: столи заввишки 48 і 51 см, стільці — 29 і 31 см. Столи і стільці я закріпила за кожною дитиною і стежила за тим, як діти ними користуються.

При дитячому садку є добре обладнана ділянка з закріпленими за кожною групою майданчиками. На майданчику старшої групи міститься павільйон, де діти проводили цілі

дні від ранньої весни і до пізньої осені; є пісочний дворик, бігова доріжка, а також фізкультурне приладдя: драбинки, лави, колоди й дошки для вправ у рівновазі, волейбольна сітка, стояки для вправ у стрибках, мішень для метання, м'ячі різних розмірів, палиці, мішечки з піском.

Я добивалась усвідомлення дітьми важливості запроваджуваних мною заходів. Під час занять, ігор, їди ставила перед ними певні вимоги: сидючи за столом, не стискувати грудної клітки, не згинатись, пояснювала при цьому, в якому положенні повинні бути нижні кінцівки (стопа на підлозі, гомілка із стегном утворюють близький до прямого кут). Кожному з дітей окремо показувала, як треба стояти — держати рівно корпус, ноги трохи розставити, дивитися вперед, руки опустити, ходити не човгаючи, правильно координувати рухи рук і ніг. При всякій нагоді підкреслювала, як приємно бути струнким, почувати себе здоровим і бадьорим.

Я завжди стежила за положенням дітей під час сну: одні спали на спині, другі зчулювались, підібгавши під себе ноги, треті спали тільки на правому боці. Завдяки щоденним вказівкам, як треба спати (на правій лопатці або на спині), діти звикли до правильного положення тіла під час сну. Тривале перебування в одній позі шкідливо відбивається на організмі дитини. Довге сидіння викликає застій крові в нижній частині тіла, а стояння призводить до утворення плоскої стопи, викривлення хребта. Відомо, наприклад, що діти люблять гратися в пісочному ящику, проте тривале перебування у зігнутому положенні теж може спричинитися до викривлення хребта. Тому я стежила, щоб діти час від часу переключалися на різні за своїм характером види діяльності.

Широко використовувала я в своїй роботі фізкультурне обладнання. Наприклад, пропонувала пройти по колоді, полазити по драбинці, пройти по вузькій дошці, підлізти під вірвовку.

Щоденно плануючи рухливі ігри, я враховувала питання виховання

правильної постави. Для цього підбирала ігри з рухами, які сприяли розвитку крупних м'язів: ніг, тулуба, спини. Наприклад, ігри з елементами бігу («Карусель», «Мишоловка»), стрибків («Жаба та чапля»), рівноваги («Ловіння на одній ніжці»), лазіння («Мисливці на мавп»), з елементами метання та ловіння («Перехопи м'яч») та ін.

Одним з найважливіших заходів, що сприяють вихованню постави, є зміцнення організму шляхом спеціального загартовування.

З дітьми, які перебували в дитячому садку протягом доби, вранці проводилось обтирання з поступовим зниженням температури води від 32° до 15° С при температурі повітря 17—18° С.

Влітку обтирання було замінено купанням під душем. Перед денним сном діти мили ноги. Температуру води з 30° поступово знижувала до 14° С. Поліпшенню фізичного стану, вихованню правильної постави значно сприяють повітряні ванни дітей. Їх ми проводили після денного сну. Температура повітря в осінньо-зимовий період у приміщенні знижувалась з 18° до 14°—13°. Плануючи повітряні ванни в русі, я намічала прості і добре знайомі дітям вправи та ігри. Починала повітряні ванни з простої ходьби. Після цього давала нетривалий біг чи якісь рухи з невеликим навантаженням і переходила до спокійних рухів. Як приклад, розповім про повітряну ванну, проведену 15 березня.

Відчинені фрамуги. Діти в трусиках, сорочках і тапочках на босу ногу входять одне за одним у кімнату. Марширують з кольоровими кільцями в різних напрямках. Звертаю увагу на правильну поставу: корпус прямо, голову не опускати, рухатися бадьоро, впевнено. Темп ходьби прискорюю. На умовний сигнал діти шикуються в ряди і продовжують ходьбу. За сигналом — зупиняються, роблять повне присідання, кладуть на підлогу кільця і проходять по створеній ними доріжці. Потім, взявши кільця, діти підіймають їх угору, опускають вниз. Під час марширування стежу, щоб діти правильно тримали корпус, не зачіпали одне

одного. Потім проводжу гру «Знайди свою пару» (діти знаходять свою пару, підбираючи кільця за кольором). Після гри — заключний спокійний марш.

Різноманітне проведення повітряних ванн зацікавило дітей, і вони охоче виконували всі вимоги вихователя.

Щоденна ранкова гімнастика міцно ввійшла в побут дитячого садка. Особливу увагу при проведенні ранкової гімнастики я приділяла вправам, що сприяють вихованню правильної постави: перемінне викидання рук угору для зміцнення м'язів плечового пояса: відведення рук в сторони, вниз — для зміцнення м'язів, спини, грудної клітки; згинання корпусу праворуч, ліворуч — для зміцнення хребта; «накачування шин» — для м'язів ніг, спини. Сюди ж належать імітаційні рухи: «літаки летять» — для м'язів плечового пояса, рук, спини; «зайчики стрибають» — для м'язів ніг; «паровоз» — для м'язів рук, спини, грудної клітки.

Під час ранкової гімнастики діти робили знайомі їм рухи, які не вимагають великого напруження і уваги. Вправи підбирались головним чином такі, які сприяють розвиткові крупних м'язів, а також ті, що розширюють грудну клітку, зміцнюють м'язи спини і живота. У дітей закріплювались правильні навички руху корпусу; вони ставали спритними, сміливими, винахідливими, організованими і впевненими в рухах.

Заняття фізичними вправами проходились регулярно, за планом. Старанно обмірковувались і ускладнювались окремі рухи.

Наведу опис одного з таких занять.

Діти ходять по залу. Сідають на стільці, поставлені в два ряди. Проти кожного ряду встановлена мішень. Діти по черзі встають і кидають м'яч у мішень то правою, то лівою рукою. За кожне попадання дитина одержує прапорець. Виграє той, хто одержує найбільшу кількість прапорців. На тому ж занятті провадиться гра «Я ловлю м'яч». Діти утворюють два кола — зовніш-

не і внутрішнє. Діти з великого кола кидають одне одному м'яч, а діти малого кола намагаються його перехопити. Той, хто спіймав м'яч, стає у велике коло. В цій грі розвивається чіткість рухів, спритність.

Далі я поступово ускладнювала заняття: біг врозсип, ходіння парами, вправи з шнуром, біг на швидкість. Наприкінці року давала маршировку колонкою з прапорцями, ходьбу із зміною вожатого, шиккування ланками, вправи з обручами (підняти обруч обома руками, подивитись в нього, пролізти в обруч, перестрибнути через обруч).

Велику користь дали дітям вправи на шведській стінці. Ці вправи особливо важливі для розвитку м'язів кульшових суглобів. Вправи з стрибків також дуже корисні для виховання правильної постави, особливо заключна фаза стрибка — приземлення. Звертала увагу дітей на позу під час стрибка: спина рівна, голова піднята. Усі ці вправи сприяють розвитку гомілково-стопного і колінного суглобів, що має велике значення для виховання правильної постави.

Проводячи фізкультурні заняття, я завжди нагадувала, що треба стояти рівно, голову держати прямо, плечі одвести назад, живіт підтягнути.

З дітьми, які не вміли робити тих чи інших вправ, працювала індивідуально, враховуючи особливості кожної дитини¹.

Уся робота по вихованню правильної постави проходила під контролем лікаря і в тісному контакті з батьками. Лікар (співробітник інституту Охматдиту) перевірила фізичний розвиток дітей, стан кістково-м'язової системи, визначила стан постави.

У моїй роботі по вихованню правильної постави велику допомогу подали мені батьки. Але перед тим мені довелося провести з ними велику роз'яснювальну роботу. Питання виховання правильної постави обгово-

¹ Питання виправлення постави у дітей з відхиленнями від норми потребує спеціального висвітлення.

розвалось на групових батьківських зборах, потім в індивідуальних бесідах і консультаціях з батьками були уточнені окремі питання, зокрема, роль батьків у вихованні правильної постави дітей. Батьки всіляко допомагали мені — своєчасно приводили дітей у дитячий садок, за моєю вказівкою полегшували їх одяг, купували дітям м'яке взуття, а дітям з плоскою стопою замовляли в ортопедичному інституті спеціальне взуття. Я порадила, щоб під час прогулянок батьки вели дітей то за праву, то за ліву руку, щоб не порушувати

у дитини правильного положення корпусу.

Облік даних антропометричних вимірів кістково-м'язової системи я вела в спеціальному зошиті.

Підсумовуючи роботу по вихованню правильної постави у дітей старшої групи, необхідно відзначити, що при спільній роботі вихователя, лікаря і батьків правильну поставу у дитини можна виховати в звичайних умовах.

Виховання правильної постави досягається в результаті застосування цілого комплексу заходів.

Робота з дітьми в кутку природи

Н. СИМОН,

вихователька дитячого садка № 32, м. Львів

В кутку природи діти проводять цікаві спостереження, доглядають тварин, рослини, що сприяє вихованню інтересу до живих істот, розвитку спостережливості й допитливості. Завдяки можливості часто і протягом тривалого часу спостерігати тварин і рослини, дитина дістає правильне уявлення про них і початкове вміння доглядати за ними. При цьому виховується бережне ставлення до тварин та рослин, почуття відповідальності за виконання дорученої роботи.

Щоб зацікавити дітей спостереженнями в кутку природи, я сама завжди любовно і дбайливо доглядала його, поповнювала новими експонатами, залучала дітей до догляду за рослинами і тваринами, до спостережень за їх життям, щоб не пропустити жодної цікавої зміни.

З живих об'єктів в кутку природи найбільшу увагу дітей привертали золоті рибки в акваріумі. Місткість акваріума в нашому кутку природи становить 30 літрів. На його дно закладено тонкий шар землі, а зверху шар промитого піску, влаштовано грот (як прикрасу), покладено черепашки різних розмірів, посаджено водорості валіснерії і елодеї. Повну зміну води і очищення аква-

ріума проводжу 2—3 рази на рік. Три стінки протираю ватою, щоб добре було видно, що робиться всередині акваріума, а задню стінку залишаю непротертою, завдяки чому акваріум набирає красивого і природного вигляду.

Золоті рибки в акваріумі живуть 6 років. З них одна — вуалехвіст, дві золоті рибки — комети і одна золота рибка — «золотий короп».

Мальки золотої рибки, які тільки що з'явилися на світ, маленькі і дуже рухливі. Перший тиждень мальки прикріплюються до стінок акваріума чи до водоростей, а другий — відриваються від стінок і тримаються зграйками.

На першому тижні малькам вистачає харчових речовин, що є у воді. Через деякий час починаємо давати їм третій яєчний крутий жовток, терті сухі дафнії. Через місяць мальки їдять дрібних борошняних черв'яків, яких ми розводимо спеціально для годування риб.

Коли рибкам минуло півроку, частину з них ми подарували малятам і старшим групам. Частина ще живе у нас.

Діти дуже захоплюються спостереженнями за ростом рибок. Ось у мальків з'явилась темна ниточка —